

Input // output

Arbeidsmarkt

Van Echtelt *et al.* onderzoeken ontwikkelingen op de Nederlandse arbeidsmarkt met gegevens over de periode 2011–2012 uit het Arbeidsvraagpaneel, waarin zo'n 3000 organisaties in Nederland deelnemen. Zij constateren dat er verschillen zijn in de mate waarin initiatieven van de overheid om de arbeidsparticipatie te bevorderen effectief zijn. Dit komt soms doordat initiatieven, bijvoorbeeld subsidies voor mensen met beperkingen, niet bekend zijn bij werkgevers. Daarnaast lopen de belangen van de overheid en organisaties soms uiteen, zodat initiatieven niet op de meest effectieve manier worden

gebruikt. Dit is bijvoorbeeld het geval bij scholing, die zich in de praktijk vaak richt op de huidige beroepspraktijk, terwijl de overheid ernaar streeft om juist de algemene inzetbaarheid van werknemers te vergroten. Hoge gepercipieerde werkgeverslasten, zoals verplichte doorbetaling bij ziekte, zorgen ervoor dat werkgevers weinig geneigd zijn om kwetsbare groepen, zoals ouderen en mensen met beperkingen, in dienst te nemen.

Echtelt, P. van, J.D. Vlasblom en M. de Voogd-Hamelink (2014) *Vraag naar arbeid 2013*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

Zorgconcurrentie

De optimale vorm van concurrentie in zorgmarkten hangt af van de mate waarin marktimperfecties, zoals informatieasymmetrie en beperkte reisbereidheid van patiënten, optreden. Dit concluderen Boone en Douven aan de hand van een theoretisch model waarin ze de effecten van het gebruik van drie verschillende vormen van concurrentie op verschillende zorgmarkten bestuderen. In het algemeen is een systeem waarbij zorgverzekeraars contracten kunnen afsluiten met zorgverleners optimaal wanneer de contracten gebaseerd kunnen worden op objectieve informatie over de kwaliteit van behandelingen en zorgverzekeraars daarnaast kunnen afdwingen dat alleen kosteneffectieve behandelingen worden gegeven. In andere gevallen kan juist een systeem waarbij patiënten een zorgverlener kiezen optimaal zijn, bijvoorbeeld bij gynaecologen, waar onderling vertrouwen belangrijk is. Ten slotte zijn er gevallen waarin alleen de reistijd telt, zoals spoedeisende hulp, zodat een systeem van regionale monopolies geschikt is.

Boone, J. en R. Douven (2014) *Provider competition and over-utilization in health care*. CPB Discussion Paper, 275.

Ondernemers

Waarom starten zelfstandige ondernemers vaak een bedrijf samen met hun partner? Aan de hand van empirisch onderzoek met gegevens over 1069 Deense ondernemersstellen over de periode 2001–2010 concluderen Dahl *et al.* dat dit onder andere komt doordat een van de partners, en vooral vrouwen, in een onderneming met hun partner significant meer verdienen dan wanneer ze elders zouden werken. Dit loonverschil blijft ook bestaan wanneer ze stoppen met hun onderneming en zich aanbieden op de arbeidsmarkt. Daarnaast blijven ondernemingen van stellen vaker kleiner van omvang, maar hebben ze geen lagere winstmarge en gaan niet vaker failliet.

Dahl, M.S., M. van Praag en P. Thompson (2014) *Entrepreneurial couples*. Tinbergen Institute Discussion Paper, 055.

Genderverschil

Uit onderzoeken blijkt steeds opnieuw dat op de basisschool jongens beter zijn in wiskunde en meisjes in talen. Golsteyn en Schils onderzoeken of dit komt omdat jongens en meisjes verschillende cognitieve en niet-cognitieve vaardigheden bezitten of omdat ze, ondanks dat ze dezelfde vaardigheden bezitten, deze verschillend inzetten op school. Dit doen ze met gegevens over 12891 jongens en meisjes uit groep acht van lagere scholen uit het zuiden van Nederland over de periode 2009–2012. Het blijkt dat jongens iets betere instrumentele vaardigheden bezitten, zoals logisch en gestructureerd denken, wat hun goede prestaties op wiskundig gebied kan verklaren. Daarnaast gebruiken jongens en meisjes hun vaardigheden inderdaad ook verschillend. Meisjes gebruiken op school hun IQ meer dan jongens. Het grootste gedeelte van de prestatieverschillen wordt echter niet verklaard door verschillen in IQ en niet-cognitieve vaardigheden.

Golsteyn, B. en T. Schils (2014) *Gender gaps in primary school achievement. A decomposition into endowments and returns to IQ and non-cognitive factors*. ROA Research Memorandum, 007.

EU-doelstellingen

Nederland had in 2012 met vijftien procent het laagste percentage inwoners met risico op armoede of sociale uitsluiting van de EU. Dit is een van de aandachtspunten van de Europa 2020-strategie. Nederland presteert op de meeste van deze doelstellingen, zoals het aandeel

15%

hogeropgeleiden en O&O-uitgaven, bovengemiddeld. Dit geldt echter niet voor het aandeel duurzame energie, dat met 4,5 procent achterblijft bij de rest van Europa.

CBS (2014) *Nederland presteert bovengemiddeld op thema's Europa 2020*. CBS Webmagazine, 19 mei.

Pensionering

Stancanelli en Van Soest bestuderen de effecten van pensionering op de vrijetijdsbesteding van partners. Dit doen ze door te kijken naar de zelf bijgehouden tijdsbesteding van 1043 huishoudens in Frankrijk vlak voor en na hun pensionering in de jaren 1998 en 1999. Daaruit volgt dat bij pensionering de hoeveelheid samen bestede vrije tijd slechts marginaal toeneemt. Alleen bij de pensionering van vrouwen is de toename significant. Het aantal uren individueel bestede vrije tijd neemt bij de pensionering van zowel mannen als vrouwen wel fors toe. Daarnaast is de toename van verricht werk in huis – vooral bij mannen – minimaal even groot als de toename van vrije tijd. Gemiddeld besteden mannen en vrouwen op een dag respectievelijk vier en vijf uur vrije tijd afzonderlijk, en 2,5 uur gezamenlijk.

Stancanelli, E. en A. van Soest (2014) *Partners' leisure time truly together upon retirement. Netspar Discussion Paper*, 012.

Belastingontwijking

Is er een relatie tussen de hoogte van de bonus van ceo's en de betaalde vennootschapsbelasting, wat suggereert dat ceo's door aandeelhouders worden gestimuleerd om belastingen te ontwijken? Schmittziel onderzoekt deze vraag aan de hand van gegevens over 2830 Amerikaanse bedrijven over de periode 1992–2010. Het blijkt dat er over het algemeen inderdaad een negatief verband bestaat tussen de hoogte van de bonus van de ceo en de betaalde belasting, vooral in de sectoren groothandel en retail, elektronica en industrie. Echter, in de sectoren bouw en transport is het verband juist positief. Verder komt het gebruik van bonussen voor belastingontwijking vaker voor bij bedrijven die beter in staat zijn dit te doen, bijvoorbeeld door hun grootte of internationale vestigingen.

Schmittziel, H. (2014) *Are CEOs incentivized to avoid corporate taxes? Empirical evidence on managerial bonus contracts. Tinbergen Institute Discussion Paper*, 048.

Topsectoren

Van Dongen *et al.* onderzoeken empirisch de relatie tussen regionale kenmerken en de geografische concentratie van topsectoren. Het blijkt dat sommige regionale kenmerken voor bijna alle sectoren van belang zijn, zoals urbanisatievoorwaarden en de fysieke bereikbaarheid (per weg en spoor). Er zijn ook factoren die voor geen enkele sector relevant zijn, zoals opvallenderwijs het aantal patenten in de regio. Ten slotte zijn er factoren die voor specifieke sectoren van belang zijn, zoals de nabijheid van de binnenvaart voor de sector agrifood.

Dongen, F. van, O. Jonkeren en O. Raspe (2014) *Topsectoren en regio's. De relatie tussen vestigingsplaatsfactoren en de concentratie van de topsectoren. Den Haag: Planbureau voor de Leefomgeving*.

Ongelijkheid

Saiki en Frost onderzoeken het effect van onconventioneel monetair beleid, zoals kwantitatieve verruiming, op de inkomensongelijkheid in Japan. Uit hun analyse van gegevens op huishoudensniveau over de periode 2002–2013 concluderen zij dat de inkomensongelijkheid sinds 2008 is toegenomen als gevolg van monetair beleid. Dit komt doordat het onconventionele beleid ervoor zorgt dat de geldhoeveelheid toeneemt, waardoor prijzen van aandelen en andere bezittingen stijgen. Hogere inkomens, die gemiddeld meer vermogen hebben, profiteren hierdoor meer van de stijgende prijzen en hogere winsten op kapitaal dan lagere inkomens.

Saiki, A. en J. Frost (2014) *How does unconventional monetary policy affect inequality? Evidence from Japan. DNB Working Paper*, 423.

Bankenconcurrentie

Een toename van de concurrentie in de bankensector heeft een ambigu effect op het risicoprofiel van banken. Dit concludeert Arping aan de hand van theoretisch onderzoek. De verschillen in concurrentie worden gesimuleerd door verschillen in marktmacht in de markt voor deposito's, zodat meer marktmacht leidt tot hogere winstmarges. Meer concurrentie zorgt er dus voor dat de winstmarges afnemen, waardoor de bank meer risico loopt om failliet te gaan. Tegelijkertijd zullen banken door het verhoogde risico op faillissement hun portefeuille minder risicovol gaan inrichten. Dit zorgt ervoor dat het netto-effect van concurrentie op het totale bankrisico tweeledig is. Het is daarom nuttig om te onderzoeken waardoor een verlaging van het risicoprofiel van de bezittingen van een bank wordt veroorzaakt. Wanneer het komt door meer concurrentie, hoeft het totale bankrisico immers niet af te nemen.

Arping, S. (2014) *Does competition make banks more risk-seeking? Tinbergen Institute Discussion Paper*, 059.

Innovatiesteun

In Europa zijn ongeveer vierhonderd programma's om innovatie bij industriële midden- en kleinbedrijven te stimuleren. Deze programma's kunnen enerzijds private investeringen in innovaties vervangen die zonder steun ook uitgevoerd zouden kunnen worden, (*crowding out*) en anderzijds nieuwe innovaties steunen die zonder steun niet zouden worden gedaan. Beleid zou zich vooral op de laatste categorie moeten richten. Radicic *et al.* stellen aan de hand van empirisch onderzoek met gegevens over 312 bedrijven uit zeven EU-landen uit 2010 dat het beter is om innovatiesteun niet primair te verlenen aan projecten en bedrijven waarvan de verwachte rendementen hoog zullen liggen, maar om de steunprogramma's willekeurig te verdelen. Dit zorgt ervoor dat ook innovaties die zonder publieke steun niet zouden worden gedaan, worden doorgezet, waardoor de effectiviteit van de steunprogramma's kan worden verhoogd.

Radicic, D., G. Pugh, H. Hollanders en R. Wintjes (2014) *The impact of innovation support programmes on SME innovation in traditional manufacturing industries: an evaluation for seven EU regions. UNU-MERIT Working Paper*, 033.

Promovendi

Promovendi hebben de eerste jaren na het behalen van hun mastertitel gemiddeld een lager salaris dan andere afgestudeerden, maar verdienen vanaf elf jaar werkervaring meer. Over het gehele werkzame leven levert promoveren een positief rendement op van tussen de zes en de

6%

negentien procent, afhankelijk van de meetmethode.

Steeg, M. van der, K. van der Wiel en B. Wouterse (2014) *Individual Returns to a PhD Education in the Netherlands. Income differences between Masters and PhDs. CPB Discussion Paper*, 276.